

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 377/2024-32

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN & PARTNERS s.r.o., advokátska kancelária, Červeňova 15, Bratislava, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/210/2015 (predtým Okresného súdu Bratislava I, sp. zn. 9C/210/2015) takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/210/2015 **bolo porušené** základné právo sťažovateľky na prerokovanie jej veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Mestskému súdu IV **p r i k a z u j e**, aby v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/210/2015 konal bez zbytočných prietáhov.
3. Sťažovateľke **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie **500 eur**, ktoré jej **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľke trovy konania **856,75 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľky do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.
5. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 377/2024-19 z 27. júna mája 2024 prijal podľa § 56 ods. 5 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie ústavnú sťažnosť sťažovateľky, doručenú mu elektronickou formou 15. apríla 2024, v časti, v ktorej sa domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV (ďalej len „mestský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. B1-9C/210/2015 (ďalej len „napadnuté konanie“). Navrhla tiež prikázať mestskému súdu konať v napadnutom konaní bez zbytočných prietáhov, priznať primerané finančné zadost'učinenie 4 500 eur a náhradu trov konania. Vo zvyšnej časti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie práva podľa čl. 47 Charty základných práv Európskej únie, ústavný súd jej ústavnú sťažnosť odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a obsahu celého spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľka sa žalobou doručenou 14. septembra 2015 Okresnému súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“), ktorý bol na konanie príslušný do 31. mája 2023, domáhala od žalovaných v 1. až 3. rade zaplataenia 7 323,44 eur s príslušenstvom z titulu náhrady škody spôsobenej pri rekonštrukčných prácach bytového domu, v ktorom sa nachádza byt sťažovateľky. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 9C/210/2015 z 28. októbra 2021 žalobu zamietol a uložil jej povinnosť zaplatiť žalovaným náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Sťažovateľka podala proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie a podaním z 20. februára 2022 vzala svoju žalobu v celom rozsahu späť a navrhla konanie zastaviť z dôvodu, že žalovaný v 1. rade jej nárok uplatnený žalobou uznal a 13. januára 2023 istinu a 20. februára 2023 aj úroky z omeškania uhradil. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) uznesením sp. zn. 3Co/163/2022 z 31. mája 2023 pripustil späťvzatie žaloby, rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a konanie zastavil; žalobkyni priznal proti žalovanému v 1. rade nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % a žalovaným v 2. a 3. rade priznal proti žalobkyni nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Vo veci následne opravným uznesením sp. zn. 3Co/163/2022 z 3. augusta 2023 zamietol návrh sťažovateľky na priznanie trov konania žalovaných v 2. a v 3. rade proti žalovanému v 1. rade a opravil zrejmu nesprávnosť v odôvodnení v bode 10 pôvodného uznesenia.

2.1. Sťažovateľka upriamuje pozornosť ústavného súdu na to, že od rozhodnutia krajského súdu uplynulo viac ako 9 mesiacov, stále nie je právoplatne rozhodnuté o výške náhrady trov konania, pričom samotné rozhodovanie o výške náhrady trov konania patrí medzi podružnú agendu všeobecných súdov, ktorá nevykazuje žiadnu zložitosť.

II.

Argumentácia sťažovateľky

3. Poukazujúc na početnú judikatúru ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj „ESLP“) k problematike zbytočných prietahov v súdnom konaní, sťažovateľka akcentuje, že celková doterajšia dĺžka napadnutého konania ku dňu podania ústavnej sťažnosti 8 rokov a 7 mesiacov je neakceptovateľná, obdobne tak dĺžka rozhodovania súdu prvej inštancie o výške náhrady trov konania je neprimeraná a ústavne nonkonformná. Zdôrazňuje, že pokiaľ nie je rozhodnuté o všetkých zložkách návrhu vrátane náhrady trov konania, prípad nie je uzavretý a jej právna neistota naďalej trvá.

III.

Vyjadrenie mestského súdu a replika sťažovateľky

III.1. Vyjadrenie mestského súdu:

4. Mestský súd vo svojom vyjadrení k ústavnej sťažnosti sp. zn. 1Spr 326/2024 z 20. mája 2024, o ktoré ho ústavný súd požiadal v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona o ústavnom súde ešte vo fáze predbežného prerokovania, uviedol, že z obsahu spisu vyplýva, že uznesenie Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Co/163/2022-1051 z 31. mája 2023, ktorým odvolací súd pripustil späťvzatie žaloby, rozsudok Okresného súdu Bratislava č. k. 9C/210/2015-928 z 28. októbra 2021 zrušil a konanie zastavil, do dnešného dňa nenadobudlo právoplatnosť. Uznesenie krajského súdu bolo žalovanému v 3. rade (BH Site Management, s.r.o.) doručované na nesprávnu adresu. Zároveň bolo zistené, že táto obchodná spoločnosť je od 29. augusta 2022 zrušená a od 20. februára 2024 vymazaná z obchodného registra. V ďalšom postupe preto súd odstráni nedostatky v doručovaní, vyznačí právoplatnosť na uznesení, ktorým sa konanie končí, a rozhodne o výške náhrady trov konania.

III.2. Replika sťažovateľky:

5. Podľa repliky sťažovateľky z 12. júla 2024 mestský súd vo svojom vyjadrení neposkytol také argumenty, ktoré by ospravedlňovali jeho nesústredený a neefektívny postup a neprimeranú dĺžku napadnutého konania. Mestský súd sám priznal vady v doručovaní rozhodnutia krajského súdu sp. zn. 3Co/163/2022 z 31. mája 2023, ktoré musí odstrániť, čím poukázal na svoj nesprávny postup. Sťažovateľke nebolo predmetné uznesenie krajského súdu do dnešného dňa doručené. Zotrvávajúc na dôvodnosti svojej ústavnej sťažnosti, sťažovateľka opakovane poukazuje na celkovú dĺžku napadnutého konania (od podania žaloby v roku 2015, pozn.) a nečinnosť mestského súdu pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania, čím jej právna neistota stále trvá a nebude odstránená ani v najbližšom časovom horizonte.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Ústavný súd v tejto veci upustil od ústneho pojednávania, lebo na základe podaní účastníkov je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

7. Podstata námietok sťažovateľky spočíva v konštatovaní nečinnosti mestského súdu v napadnutom konaní osobitne vo fáze rozhodovania o výške náhrady trov konania, ktorou dochádza k porušovaniu ňou namietaného práva podľa ústavy, listiny a dohovoru označených v bode 1 odôvodnenia tohto nálezu.

8. Pri výklade základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy k čl. 38 ods. 2 listiny si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08, I. ÚS 326/2010).

9. Účelom základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (to platí, aj pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru – m. m. I. ÚS 304/2021, I. ÚS 444/2021, pozn.) je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním vecí na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. II. ÚS 118/2019, I. ÚS 250/2020).

10. Posudzujúc otázku, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou [m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Frydlender v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96, a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00] zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitosť vecí, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

11. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť vecí, možno konštatovať, že rozhodovanie o trovách konania je rutinnou záležitosťou každodennej praxe súdov, preto výrazné predĺženie postupu súdu v napadnutom konaní nie je dôvodné. Pokiaľ teda ide o prvé kritérium, t. j. právnu a skutkovú zložitosť napadnutého konania, je potrebné dospieť k záveru, že konanie v uvedenej fáze (rozhodovanie o výške trov konania podľa § 262 ods. 2 CSP) nemožno považovať za právne ani skutkovo zložité. Okrem toho s účinnosťou od 1. júla 2023 ukladá § 262 ods. 2 CSP súdu prvej inštancie rozhodnúť o výške trov konania do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí.

12. Právoplatné rozhodnutie o trovách konania pre sťažovateľku má nepochybne subjektívny význam, z hľadiska judikatúry ústavného súdu, resp. ESLP nejde o konanie, pri ktorom je zvýšená požiadavka na rýchlosť konania.

13. V správaní sťažovateľky ako sporovej strany ústavný súd nevezhliadol takú okolnosť, ktorá by prispela k doterajšej dĺžke napadnutého konania.

14. K postupu vo veci konajúceho súdu ústavný súd konštatuje, že súd prvej inštancie vec sťažovateľky meritórne rozhodol rozsudkom sp. zn. 9C/210/2015 z 28. októbra 2021. Sťažovateľka po podaní odvolania proti tomuto rozsudku podaním z 20. februára 2022 vzala svoju žalobu späť z dôvodu úhrady žalobou uplatneného nároku žalovaným v 1. rade a navrhla konanie zastaviť.

14.1. Krajský súd tomuto návrhu uznesením sp. zn. 3Co 163/2022 z 31. mája 2023 vyhovel a rozhodol o nároku na náhradu trov konania (k tomu bod 2 odôvodnenia tohto nálezu). O nároku na náhradu trov konania bolo teda rozhodnuté odvolacím súdom podľa § 256 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalovaný v 1. rade úhradou žalovanej sumy až po začatí konania procesne zaviniť späťvzatie žaloby sťažovateľkou), a preto bol sťažovateľke priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Žalovaní v 2. a 3. rade späťvzatie procesne nezavinili, preto im súd priznal nárok na náhradu trov konania proti sťažovateľke ako žalobkyni. Následne bolo krajským súdom z 3. augusta 2023 vydané opravné uznesenie. Mestský súd doručil uznesenie krajského súdu o zastavení konania sťažovateľke 12. decembra 2023 prostredníctvom jej právnej zástupkyne (rozpor s tvrdením sťažovateľky podľa bodu 5 odôvodnenia tohto nálezu, pozn.). Overením aktuálneho stavu napadnutého konania ústavný súd rezultuje, že mestský súd 18. júla 2024 rozhodol o zastavení konania voči žalovanému v 3. rade (z dôvodu jeho výmazu z obchodného registra, pozn.). O výške priznanej náhrady trov konania stranám sporu stále nie je rozhodnuté a okresný súd tak nedodrжал zákonnú (hoci inštruktívnu) lehotu na rozhodnutie (bod 11 odôvodnenia tohto nálezu).

15. Ústavný súd konštatuje výraznú nesústredenosť v postupe mestského súdu pri doručovaní rozhodnutia súdu druhej inštancie o zastavení konania (uznesenie sp. zn. 3Co 163/2022 z 31. mája 2023 a opravné uznesenie z 3. augusta 2023, pozn.), v dôsledku čoho ku dňu rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľky predmetné rozhodnutie ešte nenadobudlo právoplatnosť. Právoplatnosť rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, je v zmysle § 262 ods. 2 CSP elementárnym predpokladom pre možnosť rozhodovania o výške priznanej náhrady trov konania a konajúci súd je aj vo fáze rozhodovania o výške priznanej náhrady trov konania povinný rešpektovať základný princíp hospodárnosti konania vyjadrený v čl. 17 CSP.

16. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na rozsudok ESLP v prípade Čičmanec proti Slovenskej republike (rozsudok z 28. 6. 2016 k sťažnosti č. 65302/11), ktorým ESLP rozhodol okrem iného aj o tom, že dĺžka konania napadnutého sťažnosťou nespĺňala požiadavku primeranej lehoty podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (a to aj napriek skutočnosti, že toto konanie v čase podania ústavnej sťažnosti prebiehalo podobne ako v tomto prípade už len vo fáze týkajúcej sa trov konania). V bode 50 uvedeného rozsudku ESLP konštatoval, že čl. 6 ods. 1 dohovoru vyžaduje, aby všetky stupne konania týkajúce sa rozhodovania o občianskych právach a záväzkoch vrátane konania nasledujúceho po rozsudku v merite veci (čo zahŕňa aj fázu konania týkajúcu sa trov) boli rozhodnuté v primeranej lehote.

17. Vychádzajúc z týchto skutočností a dôvodov ústavnej sťažnosti (§ 45 zákona o ústavnom súde), ústavný súd primárne hodnotiac fázu napadnutého konania po rozhodnutí krajského súdu o zastavení konania dospel k záveru, že nesústredeným postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo vo fáze rozhodovania o výške priznanej náhrady trov konania k vzniku zbytočných prietáhov, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

18. V posudzovanej veci je nevyhnutným predpokladom na definitívne odstránenie právnej neistoty sťažovateľky rozhodnutie o výške náhrady trov konania, k čomu zatiaľ zo strany mestského súdu nedošlo. Ústavný súd preto v súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy a § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde formuloval príkaz mestskému súdu konať bez zbytočných prieťahov (bod 2 výroku nálezu).

19. Ústavný súd vzhľadom na okolnosti posudzovanej veci považoval za potrebné priznať sťažovateľovi finančné zadosťučinenie, majúc pritom na pamäti, že cieľom priznania primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocitovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

20. Sťažovateľka si v petite ústavnej sťažnosti uplatnila primerané finančné zadosťučinenie 4 500 eur. Pri ustálení tejto sumy ústavný súd okrem nesústredeného postupu mestského súdu pri procesných úkonoch doručovania rozhodnutia súdu druhej inštancie a doterajšej dĺžky napadnutého konania vo fáze rozhodovania o výške náhrady trov konania (bod 14 odôvodnenia tohto nálezu) prihliadal i na mieru právnej neistoty sťažovateľky, ktorá je v tejto fáze napadnutého konania po splnení záväzku jedného zo žalovaných nepochybne nižšia a sťažovateľka na jednej strane je v očakávaní priznania náhrady trov konania voči tomuto žalovanému, avšak na druhej strane aj v očakávaní uloženia povinnosti zaplatiť náhradu trov žalovanému 2, keďže žalovaný 3 medzičasom zanikol. Uvedená okolnosť bola kľúčová pri posudzovaní stavu právnej neistoty sťažovateľky a závažnosti zásahu do ňou namietaných základných práv. Ústavný súd tak považoval za spravodlivé priznať sťažovateľke 500 eur (bod 3 výroku tohto nálezu) a vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovel (bod 5 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

21. O náhrade trov konania ústavný súd rozhodol podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde a z titulu trov právneho zastúpenia priznal sťažovateľke 856,75 eur (bod 4 výroku tohto nálezu).

22. Pri vyčíslení náhrady trov konania ústavný súd vychádzal z § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Advokátovi patrí náhrada trov konania za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2024 (príprava a prevzatie právneho zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) v hodnote 2 x 343,25 eur a režijný paušál 2 x 13,73 eur, t. j. spolu 713,96 eur. Ústavný súd priznanú odmenu zvýšil o 20 % DPH, ktorej je právna zástupkyňa sťažovateľky platiteľom (§ 18 ods. 3 vyhlášky), priznaná náhrada tak predstavuje sumu celkom 856,75 eur. Repliku sťažovateľky nepovažoval za podanie relevantné pre jeho rozhodnutie, a preto za ňu náhradu trov nepriznal, rovnako ako za ďalšie úkony predstavujúce hotové výdavky, a tým aj súčasť režijného paušálu (§ 15 a § 16 vyhlášky). Ústavný súd v tejto súvislosti zároveň dáva do pozornosti, že § 73

zákona o ústavnom súde svojou štruktúrou (vzťah ods. 1 a 3) právo na náhradu trov konania pred ústavným súdom nestavia do nárokovateľnej polohy (III. ÚS 209/2020, I. ÚS 238/2021, I. ÚS 675/2023).

23. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. júla 2024

Miloš Maďar
predseda senátu